

Ясауи университеті

a.yassau@mail.ru

университет студенттерінің үні

№19 (464) 31 желтоқсан 2018 жыл

БҮГІНГІ НӨМІРДЕ

ҒЫЛЫМНЫҢ ДАМУЫ - БАСТЫ НАЗАРДА!

Университетімізде биылғы оқу жылында магистратура, докторантура, резидентура контингенті 30%-ға арттырылды. Отандық озық ғылыми зерттеу орталықтары мен институттарымен (ҚР БҒМ Ұлттық Биотехнология орталығы, ҚР БҒМ Ақпараттық технология және есептеу технологиясы институты, ҚР БҒМ Тарих және этнология институты және т.б.) меморандумдар және келісімдер түзілген болатын.

2 бетте

ЖЕМІСТІ ҒЫЛЫМДЫҚ

Аталмыш келісімнің негізінде Түркістан облысының экономикасын көтеру және университетіміздің студенттерін кәсіпкерлікке баулу мәселесі қозғалды. Келіссөздер нәтижесінде форумдар мен конференциялар өткізілетін болады.

2 бетте

ЖҮЛДЕМЕН ОРАЛДЫ

Аударма орталығының қызметкері Несібелі Иманқұлова бас жүлдені қанжығасына байлап қайтты. Өріптесімізді жеңісімен құттықтап, еңбегіне шығармашылық сәттіліктер тілейміз!

2 бетте

ТӘУ ЕТЕРІМІЗ - ТҮРКІСТАН

Түркі әлемінің ақсақалы соңғы жариялаған «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласында Түркістан туралы айтып өткен. Қазақстан мен түркі әлемі үшін бағдар болып саналатын бұл мақаласында тек қазақ халқы үшін ғана емес, сондай-ақ түркі әлемінің рухани астанасы Түркістанның халықаралық аренада беделін арттыру қажеттілігіне тоқталды. Сонымен қатар, 2019 жылы Түркістанда түркі халықтарының мәдениет күндерінің ұйымдастыратындығы көңіл қуантып отыр. Бұл маңызы зор мақаланың «Түркі әлемінің бесігі» атты 5 бөлімінде рухани көшбасшы Қожа Ахмет Ясауи мен Түркістан қаласының маңыздылығына айрықша мән берілген.

3 бетте

ЖАСЫЛ УНИВЕРСИТЕТТЕР ҚАТАРЫНДА

«Гринметрик» (UI GreenMetric World University Ranking) - университеттердің экологиялық инфрақұрылымын бағалайтын жалғыз рейтинг.

2018 жылы 19 желтоқсанда Джакарта қаласында қорытындыланған бұл рейтингте әлемдік 719 университеттер қатарынан (АҚШ, Жапония, Италия, Жаңа Зеландия, Ресей, Түркия және т.б.) оқу орнымыз 499-шы орынды иеленді.

Рейтингте назарға алынған критерийлер және Ахмет Ясауи университетінің көрсеткіштері:

1. ЖОО инфрақұрылымы және қоршаған орта (24 %) Setting and Infrastructure (SI) (543-орын);
2. Энергияны тиімді пайдалану және климатты өзгертуге ықпал ету (21 %) Energy and Climate Change (EC) (179-орын);
3. Қалдықтарды өңдеу (15 %) Waste (WS). (582-орын);
4. Су ресурстарын тиімді пайдалану (10%) Water (WR) (545-орын);
5. Транспорттық саясат (21%)Transportation (TR) (396-орын);
6. Экологиялық білім беру (9 %) Education (ED) (466-орын).

Стратегиялық жоспарлау,
рейтинг және сапа орталығы

2019

Жаңа жыл жаңа табыстарға
жетелесін!

*Құрметті оқытушы-профессорлар мен қызметкерлер!
Қымбатты студенттер!*

Сіздерді келе жатқан жаңа жыл мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Өткен жыл еліміз үшін өте берекелі жыл болды деп айта аламыз. Шабалдырықтан аптағалы отырған Доңыз жылы еліміз үшін үлкен жетістіктерге толы жыл болады деп ойлаймын. Жаңа жыл — қашанда әр адамның жүрегіне жаңа үміттер мен ашар армандар ұялатамын, нағайып қиялдарға қал саздыратын ең сүйікті мерекеміз. Барша адамзат бұл күні өткенді ой елегінен өткізіп, саралап, Жаңа жылға таза ниетпен, болашаққа деген мол сеніммен, нық қадаммен аттағанды қалайды. Жаңа жыл табалдырығын жақсы көңіл-күймен аттайық. Біз алдымызға үлкен жоспарлар қойдық. Осы жылда біре қызмет етеміз деген сенімдеміз. Жаңа жыл — жаңа үміттер мен жаңа жоспарларға толы болсын! Сіздерге талай жетістіктер мен кәсіби табыстар тілеймін. Бұл жылы жақсы өзгерістер, қуанышты сәттер көп болсын. Жаңа жылда алға қойған барлық мақсаттарымыз орындалсын! Жаңа жыл тың шығармашылық ойлар, биік кәсіби жетістіктер, керемет оң өзгерістер, жақсы кездесулер мен қуанышты оқиғалар, тамаша бастамалар мен оң шешімдер жылы болсын!

Жаңа жыл — жаңа үміттер мен жаңа жоспарлар. Сіздерге жаңа жетістіктер мен кәсіби табыстар тілеймін. Жаңа жыл әрбір шаңыраққа бейбіт өмір, тыныштық және мол жақсылықтар әкелсін.

Университет президенті **Б.С.Абдрасилов**

ЖАСЫЛ ШЫРША ЖАНЫНДА

Жуырда жылдағы қалыптасқан дәстүр бойынша университет оқытушы-профессорлар мен қызметкерлердің балаларына арналған шырша мерекесі өткізілді. Университет кәсіподақ комитеті тарапынан балаларға базарлық ретінде сый-сияпат үлестірілді. Түркістан сазды-драма театры биыл да кішкентай көрермендерге үлкен қуаныш сыйлады. Кішкентайларын жаңа жылдық үлгіде киіндіріп, мерекеге арнайы дайындаған ата-аналар келесі кезекте балалармен бірге жаңа жылдық қойылымды көруге бет алды. Өнерпаздар оларды көтеріңкі көңіл күймен қарсы алып, түрлі ертегі кейіпкерлерінің бейнесіне енді. Жаңа жылдық үлгіде құрастырылған бұл сценарийдің ішінде жағымды мультфильм кейіпкерлерімен қатар, жағымсыз кейіпкерлер де кештің көркі қыздыра түсті. Қойылым барысында да қуыршақтар көрермендермен ойын ойнап, балалардың көңілінен шығып жатты. Қызықты көріністің куәсі болған ата-аналар да, олардың бүлдіршіндері де дән риза. Үлкен экраннан көрсетілген мультфильмдер балалардың көңілінен шықты. Балалар фойедегі үлкен шыршаны тамашалап, Аяз атамен, Қарша қызбен, «жыл мезгілі жануарларымен» суретке түсіп, маз-мәйрам болысты. Жүзіне күлкі үйірілген балапандардың қуаныштан жүздері бал-бұл жанды.

ЯУ-ақпарат

АҚПАРАТТАР АҒЫНЫ

ОҚУ ОРНЫМЫЗ СЕРТИФИКАТТАЛДЫ

Жуырда университетімізде IQNet Халықаралық сертификаттар жүйесінің партнеры — Түркия стандарттар институты (ТСИ, Анкара) тарапынан сыртқы сертификаттау аудиті өткізілген болатын. Осы іс-шара нәтижелері бойынша оқу орнымызға 3 жыл мерзімге Халықаралық ISO 9001:2015 стандарты бойынша сертификат табысталды.

УНИВЕРСИТЕТІМІЗДІҢ РЕЙТИНГІ ЖОҒАРЫЛАДЫ

Европалық ғылыми-техникалық палатаның (Academic Ranking of World Universities-European Standard — ARES) рейтингіне қатысушылар саны жылдан-жылға үнемі артып келеді. Бұл рейтингке Білім сапасын қамтамасыз ету Европалық ассоциациясы қабылдаған университеттік білім берудегі европалық стандарттың, еврокомиссия мақұлдаған европалық регистрдің жаңа шарттары ендірілген.

Рейтингтің ерекшелігі — мәліметтерді өңдеуде адам факторының әсері жоқ, яғни жаңа ақпараттық технологияларды қолдану арқылы автоматты режимде жүзеге асады және рейтинг нәтижелері Европалық сайттан басқа білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік, жеке ұйымдар мен компанияларға, түрлі мемлекеттердің министрліктері мен ведомстволарына жіберіледі.

Университетіміз 2017 жылы бұл рейтингте қазақстандағы 95 жоғарғы білім беру ұйымдарының арасынан 41-орында болса, биылғы рейтингте 96 оқу орны арасынан 11-орынға көтерілген. Бұл жетістіктерге соңғы кезеңдердегі білім беру қызметін жетілдіру және әр тарапандыру, жоғары мектеп ашу, дуальды білім беру жүйесін құру, басқа мекеме-ұйымдармен өзара әрекетті күшейту, технологияларды коммерцияландыру кеңсесін құру, өнімді коммерцияландыру жобаларын іске қосу, Smart технологияларды ендіру сияқты қадамдардың оң әсері болғандығы сөзсіз.

ЖЕМІСТІ ҮНТІМАҚТАСТЫҚ

Таяуда университетіміздің президенті Болатбек Серікбайұлы мен Түркістан облысының «Атамекен» кәсіпкерлер палатасының директоры Олжас Есалханұлы өзара ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды.

Аталмыш келісімнің негізінде Түркістан облысының экономика-сының көтеру және университетіміздің студенттерін кәсіпкерлікке баулу мәселесі қозғалды. Келіссөздер нәтижесінде форумдар мен конференциялар өткізілетін болады. Алдағы уақытта студенттеріміз «Атамекен» кәсіпкерлік палатасымен байланысып еркін түрде білімдерін жетілдірмек. Білімгерлер осы меморандум аясында қосымша кәсіпкерлікке де бейімделіп шығады деген сенімдеміз.

МАҢЫЗДЫ МӘСЕЛЕЛЕР ТАЛҚЫҒА САЛЫНДЫ

Университетімізде сенат отырысы өтті. Жиналысқа сенат мүшелері мен факультет декандары, бөлім басшылары қатысты. 2018 жылы атқарылған ауқымды жұмыстар талқыға салынды. Жиын алдында ректор мерейтой иелері мен жетістікке қол жеткізген оқытушы-профессорларды арнайы марапаттады.

Мәжілісте 2018 жылғы университеттің материалды-техникалық, қаржылық-шаруашылық қызметтерінің қорытындысы жасалды. Бұл жөнінде әкімшілік-шаруашылық істері жөніндегі вице-президент Нұрлан Батырбаев есеп берді. Рухани жаңғыру бағдарламасының жетекшісі Әміреқұл Абуов тәрбие және мәдени шаралардың ұйымдастырылу деңгейі туралы айтып өтті. Жыл бойы атқарылған жұмыстар сараланды. Оң баға берілді. Мәжіліс барысында университет ректоры алдағы уақытта да күш-жігерді аямай қарқынды түрде жұмыс жасау қажеттігін айтты. Студенттердің білім сапасының деңгейін көтеру үшін университет президенті алдағы уақытта оқытушыларды бірлесіп жұмыс жасауға шақырды.

ЯУ-ақпарат

«ТҮРКІСТАН ЖАСТАРЫ» ПРЕМИЯСЫ ЖЕҢІМПАЗДАРЫ УНИВЕРСИТЕТІМІЗДЕ!

Ел Тәуелсіздігінің 27 жылдығына орай Түркістан облысы әкімінің «Түркістан жастары» премиясына байқау жариялаған болатын. Байқау қорытындысы бойынша оқу ордамыздың білімгерлері «Үздік жас кәсіпкер» номинациясы бойынша – Ұлдана Байдалы; «Үздік жас ғалым» номинациясы бойынша – Шамсутдин Қанатұлы; ЖОО «Үздік студенті» номинациясы бойынша — Ботакөз Унбаева жеңіске жетті.

Сайыс нәтижесінде түрлі сала бойынша үміткерлер аудан, қалалардан ұсынылып, арнайы комиссия тобымен іріктеліп, кезек-кезеңнен өткізіліп, соңында дауыс беру қорытындысымен анықталды. Елдің саяси және қоғамдық өміріне белсене араласып, облыс көлемінде мемлекеттік жастар саясатының дамуына үлес қосқан өрендердің бағы жанды. Түрлі салада өзінің білімімен, талантымен, белсенділігімен топжарған жеткіншектер іріктеліп, марапатталды. Биыл алғаш рет ұйымдастырылған шараға 27 аталым бойынша 145 үміткер өтінім берген. Сөйтіп, бірінші іріктеуден 65 үміткер іріктеліп өтіп, екінші кезеңде бақ сынады. Облыстық отбасы, балалар және жастар істері жөніндегі басқарма мұрындық болған шараның негізгі мақсаты жастарды ғылым білімге

ынталандырып үздіктерін анықтау. Бұл байқау — жастардың шығармашылық ізденістеріне, қоғамдық бастамаларына және тұлғалық қалыптасуына кеңінен мүмкіндік ашады.

ЯУ-ақпарат

ҒЫЛЫМНЫҢ ДАМУЫ - БАСТЫ НАЗАРДА!

Жуырда университетіміздің ректоры Болатбек Абдрасилов «Оңтүстік өңірдегі ғылымның дамуы» тақырыбында баспасөз брифингін өткізді. Маңызды басқосуға өңірлік бұқаралық ақпарат құралдары қатысып, ғылыми әлеуетті дамыту бағытындағы жұмыстармен танысты.

Атап айтқанда, университетімізде биылғы оқу жылында магистратура, докторантура, резидентура контингенті 30%-ға арттырылды. Отандық озық ғылыми зерттеу орталықтары мен институттарымен (ҚР БҒМ Ұлттық Биотехнология орталығы, ҚР БҒМ Ақпараттық технология және есептеу технологиясы институты, ҚР БҒМ Тарих және этнология институты және т.б.) меморандумдар және келісімдер түзілген болатын.

Сондай-ақ университетімізде Инновациялық инфрақұрылымның негізгі құраушысы болып табылатын Технологияларды коммерцияландыру офисі құрылды. Кентау трансформатор зауыты мен Энергетика, ақпараттық технология және кибер қауіпсіздік салалары бойынша ортақ технопарк құру мәселесінде уағдаластыққа қол жеткізілді. Бұл бағытта қазіргі уақытта орналасу жері белгіленіп, жөндеу жұмыстары жүргізілуде.

Және де университет ғылымдарының ғылыми зерттеу жұмыстарының нәтижесін коммерцияландыру бойынша ғылым қорының 3 жылдық мерзімге арналған жалпы құны 745 млн., тенгені құрайтын 4 грантын жеңіп алуы өңір үшін сенсациялық

құбылыс деп айта аламыз.

Сонымен қатар, университетіміздің 2 жас ғалымының халықаралық ірі компания болып табылатын Scopus (ELSEVIER) тарапынан ұйымдастырылған Орталық Азия үшін Scopus Award-2018 байқауында «Best Researcher in Humanities» номинациясында жеңімпаз атануы ерекше атап өтерлік жайт.

Бұған қоса, «Bilig» ғылыми журналының Clarivate Analytics (Tomson Reuters) және Scopus секілді алдыңғы қатарлы әлемдік ғылыми мәліметтер қорында индекстелуі, ХҚТУ хабаршысы журналының ҚР БҒМ тарапынан ұсынылған журналдар тізіміне енгізілуі айтарлықтай жетістік болып табылады.

Осы және өзге де дүниелермен таныстырған университет ректорына журналистер сұрақ жолдап тұщымды жауаптар алды. Онда қазіргі Түркістан қаласының экологиялық жағдайы да назардан тыс қалмады. Сондай-ақ музейлермен байланыстың артатындығын мәлімдеген оқу орда басшысына журналистер қауымы ерекше ықылас білдірді.

ЖҰАДЕМЕН ОРАЛДЫ

Түркістан облыстық ішкі саясат басқармасының ұйымдастыруымен Елбасы Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласындағы «Қазақстанның киелі жерлері географиясы» бағдарламасы аясында өткен «Таңғажайып Түркістан» байқауы өз мәресіне жетті.

Байқаудың мақсаты — Елбасы Н.Назарбаевтың «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру және туған жердің туристік әлеуетін көтеріп, тарихын насихаттау.

Естеріңізге сала кетсек, байқауға қатысушылар фейсбук әлеуметтік желісінде Түркістан облысынан «Қазақстанның киелі жерлер географиясына» енген 24 нысан жайында, яғни қатысушылардың арнайы нысан басына барып, нысанның тарихын баяндаушымен сұхбаттасып, киелі өңірдің құпиясы мен тарихынан толыққанды ақпарат беруі қажет болатын. Жеңімпаздар комиссия құрамының шешімімен анықталды. 3 айға созылған байқау барысында журналистік ізденімпаздығымен, үздік көркемделген постымен ерекшеленген университетіміздің Аударма орталығының қызметкері Несібелі Иманқұлова бас

жүлдені қанжығасына байлап қайтты! Өріптесімізді жеңісімен құттықтап, еңбегіне шығармашылық табыс тілейміз!

ТӘУ ЕТЕРІМІЗ-ТҮРКІСТАН

Түркістан – екі дүние есігі ғой, Түркістан – ер түріктің бесігі ғой. Тамаша Түркістандай жерде туған, Түріктің Тәңірі берген несібі ғой, – деп Мағжан Жұмабаев

жырлағандай, Түркістан дегенімізде түркі халықтарының Отаны, тамыры тереңде жатқан көне Яссы, бүгінгі киелі Түркістан еске түсетіні сөзсіз. Ислам мәдениетінің ең маңызды өкілі Қожа Ахмет Ясауи өмір сүрген және кесенесі орналасқан қасиетті Түркістан бізге Анадолы мен Балқан елдерінің рухани тәлімгерлері Юнус Эмре мен Мәулананың ілімі мен шығармашылығы арқылы жақсы таныс. Қожа Ахмет Ясауидің кесенесі қалаға дәстүрлі түркілік рух береді. Біз – Түріктер Анадолы топырақтарында селжук мемлекетін құру барысында Түркістандық ғұлама Қожа Ахмет Ясауидің баға жетпес исламдық өркениет қағидаларын ұстандық. Селжук мемлекеті әр түрлі діндер мен мәдениеттерден құралған, алты ғасыр бойы тарих сахнасындағы ең үлкен мемлекет болды. Таяу Шығыстағы, Балқан елдеріндегі және Солтүстік Африкадағы шәкірттері Ясауи жолын ұстана отырып, осы мемлекеттің негізін қалады. Түркістан тек ежелгі қала ғана емес, қазақ елінің басынан өткен ірі тарихи оқиғалардың күегері, күллі түркі әлеміне ортақ терең тарихының символы. Қазақ тарихының барлық

хандарының, батырларының Түркістанмен жолдары қиысқан. Бұл тарихи тұлғалардың есімдері кесененің қабырғасында да жазылған. Көптеген өркениеттердің тарихында үлкен қалалармен қатар, қасиетті мекендер болған. Дамаск, Бағдат, Каир және Ыстанбұл сияқты қалалар ислам мәдениетінің тарихы мен мәдениетінің бас қалалары болса, Мекке, Медина және Иерусалим киелі мекен мәртебесіне ие. Бұл қасиетті қалалар бас қалаларға қарағанда көлемі жағынан кішірек болғанымен, рухани жағынан алдыңғы қатарлы қалалар болып саналады. Дәл осылай қазақ елінің тарихын алып қарағанымызда, Түркістан қаласы, Астана, Алматы, Шымкент сияқты үлкен болмағанымен, Ахмет Ясауи ғұламаның ізі қалған Түркістан – Қазақстан және бүкіл түркі әлемі үшін рухани жағынан қайталанбас қасиетті қала. Тарихи кезеңдерде мұсылман қазақтар түрлі қиындыққа тап болғанда, Ахмет Ясауи кесенесінен медет іздеген, оның іліміне сүйенген. Аса маңызды жайт, бүгінгі таңда батыс тілдеріндегі радикалдық немесе фундаментальдық тұжырымдамаларға қарсы антидот болып табылатын, исламның сопылық мәдениеті ислам әлемінің солтүстік және түркі аймақтарында тарағандығы. Қаланың кемінде 1500 жылдық тарихы бар. XII ғасырда Қожа Ахмет Ясауи және өмірден өткеннен кейін салынған кесенесі қаланың рухани орталыққа айналуына себепші болды. Тарих беттеріне үңілетін болсақ, сыртқы күштер қазақ жеріне ғасырлар бойы христиандық және будизм сияқты діндерді үгіттеп енгізу насихаттарын жүргізген, олардың бұл мақсаттарын жүзеге асыра алмауының басты себебі, Түркістан мен Ахмет Ясауидің құдіреттілігі еді. Бұл кесененің құрылысында XIV ғасырдың соңында Ұлы даланы жаулап алушы Әмір Темірдің рөлі ерекше. Ортағасырда Түркістан Жібек жолының бойында орналасқан маңызды сауда орталығына айналды. Әрі діни, әрі сауда орталығы болғандықтан, әрдайым сыртқы күштердің назарында еді, сол себепті жиі-жиі шабуылдар жасалатын. Ясы қаласының тарихы туралы негізін қалаған Қожа Ахмет Ясауиден артық айту мүмкін емес. XI ғасырдың соңымен XII ғасырдың бас кезеңдерінде Исфиджабта (Сайрам) туған Ахмет Ясауи Түркістанға өзінен кейін өшпес рух, ұмытылмас мұра қалдырды. Өмірден өткеннен кейін де Түркістанда, қазақ жеріндегі дәстүрлі ағымы Анадолыдан Балқан елдеріне, Үндістаннан Солтүстік Африкаға дейін тарайды. Қожа Ахмет Ясауидің шәкірттері ғұламаның өсиеттерін бүгінгі күнге дейін дәріптеп келеді. Ұзақ жылдар бойы

орын алған басқыншылық кезеңінде Қожа Ахмет Ясауи кесенесі мен оның хикметтері халықты өз рухынан алшақтатпаған. Қожа Ахмет Ясауидің танымал «Диуан-и Хикмет» шығармасы мен Түркістанда орналасқан кесенесі бұл рухты бүгінгі күнге дейін жандандырып келеді. Бұл рух әлемнің төрт бөлігінен мұсылмандарды киелі жерге тоғыстырып отыр. Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Түркістан және түркі әлемінің дамуына тың серпіліс әкеліп, Кеңес Одағының ыдырауынан кейін 1991 жылы заманауи Түркістан мемлекеттік университетін ашты. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында бұл оқу ордасы Түркия мен Қазақстан арасындағы бауырластықты нығайтудың символы ретінде Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті болып қайта қалыптастырылды. Бұл шешім бүкіл түркі әлемінің мақтанышы мен алтын арқауына айналды. 1990 жылдары 20 мың халық тұратын бұл қала қазіргі таңда тұрғындары 100 мыңнан асқан облыс орталығына айналып отыр. Түркістан – 2017 жылы «Түркі әлемінің бас қаласы» атанды. Ал 2018 жылы Нұрсұлтан Назарбаевтың жарлығымен облыс орталығына айналып, өңірде жаңа бір серпіліс болып жатқаны айқын байқалады. Н.Назарбаевтың Түркістан қаласына ресми сапарында Бас жоспары таныстырылып, жаңа саябақтар, заманауи әуежай, әкімшілік ғимараттары, мұражайлар, мектептер, қонақ үйлер, бизнес және сауда орталықтарының іргетасы қаланды. Нұрсұлтан Назарбаевтың отызға жуық жыл бұрын көздеген Түркістан жоспарларын біртіндеп жүзеге асырып келеді. Түркі әлемінің ақсақалы соңғы жариялаған «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласында Түркістан туралы айтып өткен. Қазақстан мен түркі әлемі үшін бағдар болып саналатын бұл мақаласында тек қазақ халқы үшін ғана емес, сондай-ақ түркі әлемінің рухани астанасы Түркістанның халықаралық аренада беделін арттыру қажеттілігіне тоқталды. Сонымен қатар, 2019 жылы Түркістанда түркі халықтарының мәдениет күндерінің ұйымдастыратындығы көңіл қуанытып отыр. Бұл маңызы зор мақаланың «Түркі әлемінің бесігі» атты 5 бөлімінде рухани көшбасшы Қожа Ахмет Ясауи мен Түркістан қаласының маңыздылығына айрықша мән берілген. Мәртебелі Назарбаевтың 1991 жылдан бергі Түркістан қаласына байланысты барлық шешімдеріне қарап, келешекте бұл қаланың Астана сияқты қарқынды дамыған Түркі әлемінің рухани бас қаласы боларына сеніміміз мол!

Женгиз ТОМАР,
Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің ректор-өкілі, профессор, доктор
aikyn.kz/

ИНТЕРАКТИВНАЯ НАУЧНО-ИСТОРИЧЕСКАЯ КАРТА «НАРОД КАЗАХСТАНА»

В рамках реализации поручения Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева, данного им на XXV сессии Ассамблеи народа Казахстана 26 апреля 2017 года, Институтом истории и этнологии им. Ч.Ч. Валиханова совместно с Институтом информационных и вычислительных технологий и Институтом географии КН МОН РК в конце 2017 года была разработана интерактивная научная историческая карта «Народ Казахстана», которая призвана показать процесс консолидации всех этносов на древней казахской земле с учетом особой государствообразующей миссии казахской нации.

1 марта 2018 года, карта была презентована Главе Государства, членам Ассамблеи народа Казахстана. Тем не менее, работа над проектом продолжается, основной задачей остается концептуальное наполнение содержания интерактивной карты «Народ Казахстана» в рамках пропаганды казахстанской модели межэтнического мира и согласия. Эти задачи продолжают быть актуальными в рамках перспектив укрепления Казахстанской модели межэтнического мира и согласия.

Подтверждением актуальности является статья Главы государства Н.А. Назарбаева озвученная 23 ноября 2018 г. Основным посылом статьи «Семь граней Великой Степи» стала идея расширения горизонтов понимания собственной национальной истории. Для этого необходимо отказаться от устаревших подходов к изучению истории и взглянуть на прошлое своего народа не через

призму локально значимых событий, а как на неотъемлемую часть общемирового развития, что уже начато в интерактивной карте, охватывающая период с древности до сегодняшних дней.

Введены в научный оборот текстов карты новые исторические данные и постепенно расширяются научные знания о процессах, происходивших в различные периоды на территории Великой Степи, которые позволяют пересмотреть существующие клише, в категориях которых принято объяснять историю Казахстана.

Интерактивная научная историческая карта «Народ Казахстана» - это не просто фактологический важный инструмент понимания истории, но и яркий пример обоснования процесса консолидации всех этносов на древней казахской земле с учетом особой государствообразующей миссии казахской нации. Эти идеи заложены как в статье Президен-

та, так и в программе «Рухани жаңғыру», и является органичной частью процесса модернизации общественного сознания.

Карта обеспечивает максимальный уровень доступности знаний об истории нашей страны и ее жителей, что достигается за счет использования цифровых технологий.

«Приобщенность к национальной истории формирует чувство единства своих истоков у всех казахстанцев», - отмечает Глава государства. Работа по наполнению карты продолжается и Комитетом науки МОН РК была инициирована научная командировка сотрудников Института истории и этнологии им. Ч.Ч. Валиханова по густонаселенному и полиэтничному Южному региону, в частности в городе Туркестан, Шымкент и Тараз.

В городе Туркестан участвовали во встрече с представителями НКЦ, коллективом Международного казахско-турецкого университета имени Ходжи Ахмеда Ясауи и общественностью, организованной отделом внутренней политики и отделом молодежи, где была презентована интерактивная историческая карта «Народ Казахстана».

После встречи, были обсуждены мнения представителей НКЦ по наполнению информацией разделов карты. Главная мысль, прозвучавшая в обсуждениях, карта нужна, сделана с научной точки и все материалы показаны в доступной форме, все представители НКЦ остались довольны полнотой исторической информацией о своей истории и проживании в Казахстане. Ученые активно обсудили работу коллег нашего

Института по разработке карты, отмечена актуальность появления карты, необходимость ее в консолидации нашего общества контексте возрождения духовных ценностей всех казахстанцев «Рухани Жаңғыру». Особо значимым для ППС был показ карты с древнейших времен, так как студенты изучают в университете современную историю Казахстана, материал по периоду древности, образованию Казахского ханства, голоду 20-30 гг. XX века - очень для всех актуален.

Кроме того, были изучены документы по истории расселения этносов, отложившиеся в Кентауском региональном государственном архиве. В Ф.35. Оп.1. ов.2. Д.19. «Документы по переписи колхозников, эвакуированных в Кировский район. Списки депортированных поляков из разных мест СССР в Туркестанский район 1938-1941 гг.»

Нужно отметить, что в регион были переселены большое количество поляков. В сборнике «Поляки в Казахстане. История и современность», изданном в 1996 году Вроцлавским университетом, Центром исследований Востока, Высшей духовной семинарией Сальваторианов и Ассоциацией «Вспульнота Польска» под на-

учной редакцией Станислава Цесельски и Антони Куниньски, отмечено, что «со второй половины 30-х годов в Казахстане оказались свыше 14 тысяч немецких и польских семей из Украины из областей, прилегающих к Польше, несколько тысяч финнов из Ленинградского округа, несколько тысяч курдов, иранцев согласно Постановления бюро Южно-Казахстанского обкома КП(б) Казахстана и исполкома облсовета «О состоянии трудового устройства польских граждан». Польский исследователь Януш Кобрынь побывал в Кентау, Ачисае и изучил историю поляков в регионе. На основе материалов архивов и воспоминаний жителей города Кентау, Туркестана, Шымкента и др., опубликовал в 2017 году четырехтомник «Воспоминания и поляках Казахстана». Есть также большой пласт неисследованного материала о истории этносов, который необходимо переработать и ввести в научный оборот в рамках наполнения интерактивной научной исторической карты «Народ Казахстана».

Уалтаева А.С.
ВНС Института истории и этнологии им. Ч. Валиханова, академик МАИИ, к.и.н., ас.профессор

СТУДЕНТ ЖАЗБАЛАРЫ

Студенттер беті

АУДИТОРИЯ

АҚЫНЖАНДЫ АРҚАЛЫҚ

Жақында Қарағанды қаласында өткен Қасым Аманжоловтың 150 жылдығына арналған «Дүниеге келер әлі талай Қасым» атты республикалық мүшайрада оқу ордамыздың Филология факультеті, қазақ тілі және әдебиеті мамандығының 2-курс студенті Арқалық Әмелиятұлы 3-ші орынды иеленді.

— Арқалық, жақында республикалық мүшайрада

жеңіспен оралдыңыз, шын жүректен құттықтаймыз! Алдымен өзіңіз жайлы қысқаша айтып өтсеңіз?

— Мен 1998 жылы 10-наурызда ҚХР, Богда баурайындағы Санжы қаласында дүниеге келдім. «Атажұрт» деген олимпиаданы жеңіп, қазір Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің қазақ тілі және әдебиеті мамандығы бойынша 2-курста білім алып жатырмын.

— Осындай мүшайралар мен сайыстарға қай жылдан бастап қатыса бастадыңыз?

— 2016 жылдан бастап қолымнан қаламым түскен жоқ. Біреулер үшін аз уақыт болса да мен үшін біршама жетістіктерге жетудің бастамасы болды. Осы жылғы еңбектерім - «Дүниеге келер әлі талай Қасым» атты республикалық мүшайрада 3-орын, Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласының 50 жылдығына өткен «Жырлаймын сені, Жаңаөзен» атты мүшайрадан арнайы жүлдені иелендім.

Сайгүлікті көк сабын боп иленіп,
Орқаш өлке, өлең сенбес күйге еніп,
Қызылсайдан іңір асып барады
Күнсұлудың бұрымына сүйреліп!

Шөл далада шыр-шыр ұшып құс-үміт,
Күрең белдер күрең қабақ ұсынып,
Керуен-ғұмыр ақшам мұңын жұтады
Жаңаөзенге тоғанағын түсіріп.

Керім кештің керімсал бір сәніне,
Байғыз үні қосылады әрі де...
Қара түнмен қайғы биен билейді-ай
Табылдыңың өніне!

— Өлең жазарда шабытты қайдан аласыз?

— Ешқайдан, нағыз өлең 5-10 минутта тегіліп түседі. Қайдан келгені, қайдан түскені беймәлім. Бәлкім Тәңірден! Шабыт қойшының таяғы секілді, қамшыласаң жүреді, басқа уақытты қойқоңыр. Ал қамшы ол – ізденіс.

— Шығармашылық иесі – ізденістің төл баласы. Коммерцияға жаттыққан қағаз бетінен қандай шығармалар оқығыңыз келеді? Кімдерді оқисыз?

— Көп уақытымды кітап оқуға жұмсаймын. Кейбір сабақтарға кітап оқу үшін ғана барамын. Еркін болғым келеді. Солай ету керек, былай ету керек деген ережелер ұнамайды. Не оқығым келсе соны, кімді оқығым

келсе соны оқимын. Жаман жазушы болмайды, нашар шығарма болады. Бір жазушының сол нашар шығармасын тапқанша оқу керек деген пікірдемін.

— Ұлы Абай, Мұқағали сынды ақындарымыздың кезіндегі поэзия мен қазіргі поэзияны салыстыруға бола ма, сол ақындардың ізін жалғастырушылар бар ма? Қазіргі жас ақындарға көңіліңіз тола ма?

— Абай, бері қарай Мұқағали дәуіріндегі поэзия тағдырлы поэзия болды. Ал қазіргі поэзия жасанды поэзия деп айтқым келеді. Тағдыр деп жүргеніміздің өзі жасанды тағдыр. Бұлай ойламаған адам әрине салыстыра алады. Тіпті өзін олардан артық қою да мүмкін. Бейбітшілік, тыныштық орнаған жерде шынайы поэзия болмақ емес. Ізін жалғау дегенді де мойындағым келмейді, болса ол – еліктеу... Осыдан кейін көңілім толады деп айтудан ұяламын.

— Білесіз, қазіргі жастар ұйқасыз өлең шығарып, «Мен-ақынмын» деп жатады, нақтырақ айтқанда ерікті ұйқасқа деген өзіңіздің сын-пікіріңіз қандай?

— Өлең деген бөлек ұғым. Ұйқасыз өлең, ұйқасты өлең деген болмайды. Өлеңнің бәрінде мағына, ой болады. Бастысы сол ойдың ұйқастығы маңызды деп ойлаймын. Ал ұйқасыз өлең дегеннен шығады, қазір қазақ әдебиетінде ақ өлең деген дәстүр жүз беріп келеді. Немесе ұйқасыз өлең. Оған Алматыдағы "Солақай" жігіттер көп еңбек етіп жүр. Маған ақ өлең жанры тым бөтен емес. Өйткені Қытай поэзиясында ол баяғыда жететін жеріне жетіп үлгерген. Өлең еркіндік десек, оны ұйқасқа бағындырып, бұын заңдылығына матаудың қажеті жоқ деп ойлаймын. Ал сіздің айтып отырғаныңыз ол әдебиеттің алғашқы адымында жүргендер болар.

— Махаббат лирикасына қаншалықты жақынсыз? Жүректі "дір"еткізетіндей сезімді бастан кешірдіңіз бе? Ақынның өмірінде яки шығармашылығында "махаббат"сөзі қаншалықты орын алуы қажет?

— Махаббат басқа, сезім басқа. (Ақын жүрегі жалғыз жапырақтың жер құшқанына да дір етеді.) Махаббат тақырыбы әрбір ақынның жарық етер тақырыбы шығар, бірақ сол тақырып ақынды құрдымға да батыруы мүмкін. "Білім махаббатпен араласып кетсе біреудің басын алып тынады" дейді әлдебір жазушы.

Сұхбаттасқан: Перизат САБЫР,
1-курс студенті

Қайсар БАУЫРЖАНҰЛЫ:

КЕЗ-КЕЛГЕН АҚЫН ЖЫР ЖАЗА АЛАДЫ

Мағжан Жұмабаевтың рухына арналған облыстық мүшайрадан 3-орын иеленген Филология факультеті, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 1-курс студенті Қайсар Бауыржанұлы.

бір туындыны өмірге әкелгенде қандай күйді бастан кешіресіз?

— Қазіргі заманымыздағы классик ақын Тыныштықбек Әбдікәкімұлы бір өлеңінде былай дейді ғой «Мен өлең жазып отырғанымда Құдайдың қолындағы жасындаймын» міне осындай әртүрлі күйлер кешемін. Өлең жазып, шабытым шарқ ұрып отырғандағы сәт мен үшін алтынға бергісіз асыл уақыт, ол-тәңірдің сыйы.

— Осы уақытқа дейін ақындық жолдың қанша белесін бағындырдыңыз?

— Осы уақытқа дейін жетерлік өлең жазып, біраз белесті бағындырдым деп ауыз толтырып айта алмаймын. Ұзағында екі-үш жыр мүшайрасын жеңіп алған шығармын, бұл ақындық белесті бағындыруға жата қоймас.

— Махаббат жайлы өлең жолдарын кез-келген адам жаза алады ма? Нәзік сезімді жүрекке жеткізу үшін қандай сезімді бастан кешіру қажет деп ойлайсыз?

— Өз ойымда махаббат жайлы кез-келген адам емес, кез-келген ақын жыр жаза алады. Өйткені, махаббат мәңгі өлмейтін тақырып. Нәзік сезімді жүрекке жеткізу үшін ғашық болу керек.

— Поэзия жолында пір тұтатын тұлғаңыз?

— Поэзия жолында арыдан ұлы Абайды, Мұқағали атамызды, Жүмекен сынды ұлы тұлғаларымызды қазіргі жас ақындардан Бақытжан Алдияр, Ерлан Жүніс ағаларымызды пір тұтамын.

— Сіз шабытты қайдан аласыз?

— Мен шабытты сағыныш пен ауыр мұңнан, ерен шаттықтан аламын.

— Жақын арада өткен ақындар сайысы жайлы мәлімет беріп кетсеңіз? Мүшайра барысы қалай өтті, кімдер төрелік етті, кімдер қатысты?

— Мағжан Жұмабаевтың рухына арналған мүшайрадан үшінші орынды иелендім. Осы жаз айларында өткен болатын. Облыстық көлемде өтті, әділқазылар алқасы белгілі әдебиеттанушы Абай Қалшабек ағамыз болды.

— Өңгімеңізге рахмет!

Сұхбаттасқан:
Ақмарал БАТЫРБЕК,
1-курс студенті

— Қайсар, сіз үшін ақын деген кім?

— Мен үшін ақын деген тәңір сілаған дара шабыт иесі, шабыттың әр түрі бар ғой, әрине, ақындық шабыт өзгеше.

— Сіз өзіңізді сол ақындар қатарына қоса аласыз ба? Ақынмын деп өзіңізді санай аласыз ба?

— Ақынмын деп айта салу оңай-ақ, бірақ ақынның оқырман қауым алдындағы борышы көп, сондықтан ақын болу үшін алдымен азамат болу керек, ақындық үлкен жауапкершілікті қажет ететін өнер. Әрине, санай аламын. Менің өлеңдерімді нағыз ақындардың өлеңіне санамауға болады, бірақ менде ақындық сезім, ақындық шабыт бар.

— Осы уақытқа дейін неше туындыңыз жарық көрді?

— Осы уақытқа дейін жиырмадан астам жырларым жарық көрді.

— Бойыңыздағы бұл дарынның ұшқынын қашан байқадыңыз?

— Өзімде ақындық таланттың барлығын он бір жасыма байқадым.

— Қолыңызғы қалам алып, әлде

Мейір ОРАЗҒАЛИЕВ:

«МЕН ӨЛЕҢДІ ӨМІРДЕН АЛАМЫН»

Тарбағатай ауданының құрылғанына 90 жыл толуына орай ұйымдастырылған мүшәйраның жеңімпазы, мұнан бөлек біршама республикалық ақындар мүшәйраларында биіктен көрініп жүрген Филология факультетінің қазақ тілімен әдебиеті мамандығының 1-курс студенті Мейір Оразғалиев.

— Қайырлы күн Мейір! Қай ақынның болмасын алғаш қолына қалам ұстап, өлең жазуына себепкер болған ақыны болады. Жігіттер қауымы Махамбет, Абай, Мұқағали сынды тұлғаларды үлгі тұтса, нәзік жанды арулар Фариза, Күләш апаларымызға өліктен жыры жазып жатады. Сіздің де поэзия бағытында бір тұтар шайырыңыз бар ма?

— Менің нағашы атам Ақсуаттың ақиық ақыны атанған Замантай Оразаев. Сол кісінің қанға сінген ақындық өнер жолы бойыма дарыды деп өз басым ойлаймын. Ең алғаш тақпақ жазудан бастап, өсе келе «өлең» жаза бастадық. Өзімнің өлең ордасында, әдебиет майданында бір тұтатын, еліктейтін ақындарым өте көп. Осы күнге дейін еліктемеген ақыным қалмаған шығар. Жалпы өз ақындық болмысымды Әмірхан Балқыбек, Маралтай Райымбек, Артығали Ыбыраевтарға ұқсатамын.

Тағы Бақытжан Алдияр, Бибол Жұмағалиұлының өлеңдерін оқу арқылы мына дүниені ақын жүрекпен түсінуді, бұл фәниге «Ақындық» көзқараспен қарау тұрғысында осы ақындардың өлеңдерінен тәлім алып келемін!

— Жеткен жетістігіңізбен алған асуыңыз аз емес. Осы күнгі бағындырған белестеріңізге көңіліңіз тола ма. Сіз үшін «болдым», «толдым» деген шақ қай сәтте келеді деп ойлайсыз.

— Мен он сегіздегі бота тірсек бозбаламын. Өмірдің өкініші мен қуанышын, қайғысы мен қасіретін Қадір ақындардай көрмедім. Енді ғана өлең өлкесіне «біссімләмізді» айтып табалдырығынан аттадық. Тарбағатайдың тауларында торы құнанға жайдақ мініп, қолына қамшысын алып, бәйге шауып жүрген боз бала Түркістан төріне келіп алшаңдап жүр. Тәңірдің берген сыйы — өлең. Ақындар демімен тыныстап, ақындардың демімен айға ұлып жүрген бөлтірік «болдым», «толдым» деген пендешілік ойды ойына да алмауы керек. Ақын үнемі ізденіс үстінде ғұмыр кешеді. Дүниедегі дүрбелеңдер мен мамыражай көктем шұғыласы жүрегінде қосылып жатады. Пендешіліктен көзін тайдырып өлең жазып, дүниенің ләззатын сезінеді.

— Мұқағали ақынның өлең жолдарындағы айтылған нағыз ақын туылды деп ойлайсыз ба? Жалпы бүгінгі поэзия бет бұрысына қандай ой айтасыз.

— Нағыз ақындар әлі туылады. Мұқағали, Төлеген, Жүмекендердің соқпағымен жүретін жас ақындар Хан Тәңірі мен Алтайдың шыңдарындай поэзияға тың серпін, өміршең өлең туын желбірететіні сөзсіз. Ғасырлар мен мыңжылдықтардың тоғысында ақындар мұрасы мәңгілікке сапар шегеді. Қазіргі қазақ поэзиясы жылдам қарқында, жаңашылдықпен, жас ақындардың өмірге деген өзіндік көзқарастарымен, өзіндік қиялы ойлауымен шабыттың шеңберлеріне сымал жатыр.

— Өлең деген тумайды жайшылықта деп жатады, сіз шабытты қайдан аласыз. Сіздің жырларыңыз қалай туындайды?

— Мен өлеңді өмірден аламын. Өмір маған өлең болып көрінеді. Өлеңнің құдіреттілігі сонша, мен өзімді "қиял планетасында" жүргендей елестетемін. "Өмір сүрсін деп жіберген жоқ мені, өлең жазсын деп жіберген шынын да" — деп ақын Еламан Хасен жазғандай, өлең жазсын деп Тәңірдің өзі Ақынын көктен түсіргендей. Мен өлеңді кез келген сәтте ой жетегіне еріп, күйбең тіршіліктің күйе жаққан бет пердесінен шығып, көкке қыран ұшқандай қанатымды сабаалап, арғымақтай тау-тасты таптап өтетін қайратпен, буырқанған бұла шабытпен ақ қағаздың бетіне саумал қымыз сабадан төгілгендей төгіп жіберемін.

— "Тарбағатай тынысы" атты өлеңіңіз де "Өкем қойып кеткен арақ секілді, мен де қойып кетемін-ау өлеңді. Күз түсе" деп жазыпсыз. Көп ақынның шабытының бастау бұлағы күз айының кереметімен ұштасып жатады. Ал сіз күз айында өлең жазудан алшақтайды екенсіз, неліктен?

— Жалпы "күз" маған ұнамайды. Мен күзде өзімді жалғыз жарым жүректен сезінемін. Өзімнің өлеңдерімнің табиғаты алай-дүлей боранға, адуынды тасқындарға ұқсайды. Күздің қоңыр салқын түндерінде шылымды тұтатып, қолыңа қауырсын сапты қаламыңды алып, "Ақынхананың" ішінде ақ өлеңдердің рухы маздап отырғанға не жетсін?! Ақын үшін "күз" айы әруақтармен тілдесетін, жың-шайтанды жырларымен дуалап қуалайтын мезгіл.

— Өте сырлы сұхбат болды. Қаламыңыздың сиясы кеппесін. Дана бабалардың жолын жалғар дара шайыр болыңыз!

Сұхбаттасқан : Ақбота ЕРГЕШБАЙ,
1-курс студенті

ШЫНДЫҚ ТІЛІ ӘРДАЙЫМ ҚАРАПАЙЫМ

Әр адамның шындық туралы түсінігі әр түрлі болуы мүмкін. Бірі жақсы қарым-қатынасты сақтап қалу үшін кейде шындықты айтпауға да болады деген пікірді ұстанса, енді бір адам өліп кетсең де, шындықты айт деген оймен жүріп тұрады. Осы орайда ардақты массагеттіктерге осы тақырапта сөйлеген адамзат ойшылдарының кейбір қызықты пікірлерін ұсынамыз.

1. Шындық ашы болса да, адалдыққа бастайды. А.Нұржанқызы
2. Шындықты мойындамай кері кеткен адам тек өзіне зиян келтіреді. Бұдан ақиқаттың бағасы кеміп қалмайды. Галилей.
3. Шындық - ашы болса да денсаулығымызға оң әсерін тигізетін дәрі іспетті. Оноре де Бальзак.
4. Естігің келген нәрсені ғана естіп, көргің келген нәрсені ғана көріп өмір сүру шылым шегіп алып, мас болып сүрілген өмірге ұқсайды. Хун Цзычен.
5. Шындық асыл тас секілді. Оны көркемдеп, күш салмасақ та, жарқырап, жайнап тұрады. Бірақ оны жұрттың көзіне көрінетін, ашық жерге қоя білу асыл тасты тағу секілді үлкен өнер. Д.Сантаяна.
6. Қоғамның бүлінгенінің басты белгісі - шындықтың жоғалуы. Кез келген жақсылықтың түбінде шыншылдық жатады. М.Монтень.
7. Адамның шыншылдығының дәрежесі арқылы оның ұжданына баға беруге болады. Л.Н.Толстой.
8. Өтірікті шындай қылып, қулықпен өмір сүрген адамнан гөрі шыншылдықпен сүрілген өмір қызығырақ. К.Антарова
9. Шындықтың тілі әрдайым қарапайым. А.Нұржанқызы
10. Өзгемен шыншыл болып, шын көңілмен қарым-қатынас жасамайтын адам, уақыттың өтуімен өзін де сыйлаудан қалады. Ф.Ларошфуко.

Жинақтаған:
Ақниет АБДУЛЛА,
1-курс студенті

ТАРБАҒАТАЙ
ТЫНЫСЫ

Тарбағатайдың таң қуат берген тынысы,
Бабаларымның қаһарлы қатқыл қылышы.
Алатаулардың ақшам бұлтымен таласқан,
Тарбағатайым Ұлытаулардың ұлысы !

Тылсым күштерін тақымға басып теңгерген,
Теріскей беті тарих аңызын өңгерген.
Құлақ күйлерін күйшілеріне бұратып,
Домбыра үні долы боранға дем берген.

Қиялы асқақ , тұсауы босап күрмеуден,
Бұлақтан ағып жусан исімен жыр кеудем.
Би Боранбайым, Сасаным менен
Ырғызым,
Желе жортқанда айыл тартқызар ту берген.

Тарбағатайым, Бекбай жазығы бусанған,
Толағайларды тұқыртып қарлы жу шалған .
Түйе жотасын балбырататын қобызбен,
Қайыс бәкісі қанын шығарып туша алған .

Ақпан аязы, аңызға желі қарыған,
Құйын тұлпары жүйіткіп желмен арыған.
Қанды жылдар мен ғасырларына малыңып,
Бейіт басында бір уыс жегем тарыдан.

Дорбата басы дүлей дауылды дүмпілеп,
Томар тұлғасы жұлдыз аққанда күркіреп.
Найзағай оты Арғанатыда шағылып ,
Жүйлауда жатты жабағы - тайдан жыр -
тұлеу.

Сөйгүлік Қубас ащы теріде сорғалап,
Аяңға басып Тебіске шапты жорғалап .
Майлышат құмы маңғаз басына мұң алып ,
Аңыз молаға сел жауып өтті тоң қалап .

Тарбағатайым - алтын шаңырақ тентегі,
Бабаларына тартып өседі төл - тегі.
Ебі желінің есіріп соққан ғұмыры,
Ұрпақтарына ұлылық болар ертегі.

Қысыр жырларын таң атарымен қаңтарған ,
Арландарының қабағы қатқан қаңтардан .
Қаршығалары қаңбақ шалдармен тел өсіп ,
Шындарын құлдай қымыз сабадан бал
тамған.

Сыбызғылары сағыныш сазын сияғып,
Көмбеден өтер көңілі түссе күй ауып.
Тарбағатайым тау - тағдырына тамсанып,
Арай күн батар сәлдесін орап ұялып.

Құлқының құлғып құла қырларға жанышқан,
Ақиқаттары желкеге жыр боп жабысқан.
Майшам селеумен беймаза күнге бөленіп,
Бейуақыт шақта күрсініп түнмен табысқан.

Мүкіс мүсіні пері сағымда еріген,
Ерке жирені бұқа бөктерде желіген.
Тана Мырзаның сілкініп қалса тоқымы,
Қорқыт бабада оянып кеткен көрінен.

Қасқыр ішігі Шилібастауда суыған,
Қонысбай шертіп шекпен шерімен сұлу - өн.
Жартасты жарып , сулықтан өтіп жыланы,
Көк бөрілері ай қасқа құзға ұлыған.

Қыран құстары темір топшысын шалдырған,
Аруақтар рухы ақ өлеңдермен жаңғырған.
Қойбағар , Тоғас , Байжігіттердің іздерін,
Балбалтастардың бетіне пірғып қалдырған.

Тобылғы сапты тұман жұтатын қамшысы,
Барқытбелдердің бастау боп аққан тамшы-
сы .
Қызыл қандарын қына шөптерге бояған ,
Тарбағатайым-кербез тандардың жаршысы!

Мейір ОРАЗҒАЛИЕВ

ЭЛЕГИЯ

Тұншыққан жапырақтай күзгі
аудан,
Кей- кейде өз-өзімнен сыздап
алам.

Үнсіз- шуыл болатын,
мезі болдым,
Жұмбақ елес ойнаған қыз
қаладан...
Күрең күз ғайып қылды гүл
даланы,
Құмарымды құшақтап тұн
барады.
Мені есіне түсірді
білем, білем,
Жапырқтар жайраған күзгі
алаңы...
Сарсаң ойға өзінде,
мені салып.
Баран өмір барады теріс ағып.
Қарашаның ұлыды қасқыр
желі,
Еміс-еміс есіме сені салып.
Қаншама күз көрермін алда
жалғыз,
Мұңымды да қалмапты-ау
аңғарар қыз.
Жер бетінен таппаған аруды
іздеп,
Тәңірдің де алдына сан барар-
мыз...
Ләзәттің кетіп ем татып
құшын,
Ұмытарсың мені де ғашық
мүсін.
Бізден көркем көрінген
көлеңкеңе,
Күзден көркем көрінсең
бақыттысың...

Қайсар БАУЫРЖАНҰЛЫ

КҮЗ

Қарашаның қабағынан жыл
аунап,
Беймаза шақ. Тырна қайтқан
тыраулап.
Құстар әнін шырқап тұрмыз, тек
үнсіз,
Мен, және де құлазыған мынау
бақ.

Шығар деуші ек, алдымыздан
күз күліп,
Аңғал едік, алдап кетті бізді
үміт.
Біз көктемде көп жүретін
көшемен,
Келеді өне, баяу басып қыз
жігіт.

Айтатындай сан жапырақ
алақай,
Құлап жатыр, тағдыр ғой деп
талапай.
"Ағай, ағай, гүл алыңыз" деп
өлгі,
Шыға келді гүл сататын
балақай.

Алыс кетіп ауылынан күдіктің,
Қыз ұялды, отын жағып үміттің.
Міне қызық, былтырғы мен
сияқты,
Гүл алуға ақшасы жоқ жігіттің.

Сан сынақты алдан шығар ұға
алмай,
Қу тірліктің қамытынан шыға
алмай.
Сәлден кейін, кетті ақыры екеуі,
Махабаттың бақшасынан гүл
алмай.

Керегі не, бір соқпаққа сан іздің,
Адалдықтың ақ жолында жан
үздім.
Ал, мен былтыр қарызға алғам
сол гүлді,
Сондықтан да махабатқа
қарызбын.

Қосылмадық. Тағдыр бізді
арбаған,
Тағдырынан асып туған барма
адам?
Оқасы жоқ, мені сол гүл
мүсіркеп,
Опасы жоқ сені сол гүл
қарғаған.

Құлағында тырна үні тыраулап,
Тағы күзбен қоштасып тұр бұл
аумақ.
Гүлсіз қайтқан екі ғашық секілді,
Үнсіз тағы бара жатыр жыл
аунап...

Қайсар БАУЫРЖАНҰЛЫ

ГАЗЕТТІҢ ТҮРІК ТІЛІНДЕГІ ҚОСЫМШАСЫ

Rektör Vekili Cengiz Tomar'ın Yeni Yıl Mesajı

Değerli Meslektaşlarım ve Sevgili Öğrenciler;

Ahmet Yesevi Üniversitesi olarak, başarılar ve sevinçlerle dolu bir yılı daha geride bırakırken, üniversitemiz adına büyük umutlar ve beklentiler yüklediğimiz 2019 yılına girmektediriz.

Malumunuz, 2018 yılı içerisinde üniversitemizin yerleşkelerinin bulunduğu Güney Kazakistan Eyaletinin adı Türkistan Eyaleti olarak değiştirilmiş, Türk dünyası manevi başkenti olarak tanımlanan kadim Türkistan şehri de eyalet merkezi olarak tayin edilmiştir. Bu büyük değişim, Türkistan'ımıza olan yatırımların artmasına, üniversitemizin birikimlerini yeniden yapılandırılma sürecine aktarmak suretiyle şehrin gelişimde aktif rol oynamasına vesile olmuştur. Üniversitemizin, Türkistan'a olan bilimsel, kültürel ve toplumsal anlamdaki katkılarına ek olarak, bu katkıların üniversitemiz misyonu doğrultusunda, tüm Türk dünyasına yansımaları, bizim için kıvanç vericidir.

Üniversitemiz, bu yıl da geçmiş yıllarda olduğu gibi, bilgi toplumunun gerektirdiği nitelik ve niceliği, tüm mesleki alanlara yansıtma hedefine yönelik akademik çalışmalarını, Türkiye Türkçesi, Kazak Türkçesi, Rusça ve İngilizce olarak devam ettirecektir. Bilimsel gelişmelere ortak olma çabalarımızın, 2019 yılında da başarılı sonuçlar getireceğine inancım tamdır.

Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türk dünyası için, çağın ve bölgenin ihtiyacı olarak gösterebilecek sektörler için planlayabilir, tasarlayabilir, üretebilir ve yönetebilir bireyler yetiştirebilmek amacıyla üniversitemizin kurucu ülkeleri olan Türkiye ve Kazakistan Cumhuriyetlerinin mali ve insan gücünü sonuna kadar kullanmaktadır. Bu anlamda yükseköğretimdeki başarı seviyemizin

uluslararası düzeye çıkarılması amacıyla üniversitemiz, diğer Türk dünyası üniversiteleri ve araştırma kurumları ile işbirliği içerisindedir. Bu anlamda üniversitemiz, 2019 yılında, Türk Üniversiteler Birliği dönem başkanı olarak ulusal ve uluslararası düzeyde pek çok etkinlik düzenlemek suretiyle işbirliği sürecine doğrudan katkı sağlayacaktır.

2019 yılında üniversitemizin stratejik planında yer alan hedeflerine ulaşabilmesini, öğrencilerimizin, akademik ve idari personelimizin hep birlikte sağlıklı, mutlulukla ve başarıyla dolu bir yıl geçirmesini diliyorum. Ayrıca yeni yılın Türk dünyası ve tüm insanlık için hayırlı ve uğurlu olmasını, barış içerisinde geçmesini temenni ediyorum.

Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Vekili
Prof. Dr. Cengiz Tomar

Yeni Bir Başlangıç...

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Gazetesi'nin tarihi gelişimsel süreci incelendiğinde yayın hayatına 1994 yılında başladığı ve Kazakça olarak 15 günde bir sayı olarak çıkarıldığı görülmektedir. Yesevi Üniversitesi Gazetesi 2012 yılından itibaren ise Türkçe ekiyle birlikte yayımlanmaktadır.

İlk Yazı İşleri Müdürü, gazetenin kurucusu, şair ve gazeteci Murabek Duysenbekov ve ilk editörü de Mirzantay Jakup olmuştur. 2012 yılına kadar Kazakça ağırlıklı olarak sekiz sayfa yayınlanan Yesevi Üniversitesi Gazetesi, Murabek Duysenbekov yönetiminde ve Güljan Abildayeva editörlüğünde 2011 yılına kadar kurumsal akademik üniversite ve öğrenci gazetesi düzeyinde çıkarılmıştır. Mart 2011'den itibaren gazetenin kapak sayfası renkli olarak yayınlanmaktadır. Askat Sadıbek Eylül 2012'ye kadar gazete yönetimine başkanlık yaptıktan sonra görevini Atırköl Taşımova'ya devretti. 2012 yılından sonra, "Üniversitemizin Sesi Yesevi Gazetesi" başlığıyla içerik zenginleştirildi. 2014 yılında gazetenin editörlüğüne atanan Janar Beysenbayeva yönetiminde halen; Haber Merkezi Bölüm Başkanlığı Bekzhigit Serdali, muhabirliği Elmira Artıkbayeva, tasarımcılığı ise Murat Şahanbayev yapmaktadır. Türkçe yayın bölümünü ise Süleyman Doğan yürütmektedir.

Üniversitemizin aynası "Yesevi Üniversitesi Gazetesi" üst başlığı ile 15 günde bir yayınlanan gazete içeriğinde ağırlıklı olarak Ahmet Yesevi Üniversitesi fakülteleri, kültürel etkinlikler, bilimsel faaliyetler, sosyo-ekonomik haberler, çeşitli etkinlikler, Türkistan, Kazakistan, Türkiye ve Türk Dünyasından kamu haberleri, eğitim ve öğretim konularında küresel gelişmeler, öğrenciler, öğretim üyeleri ve ders müfredatları konularında haberler ve makaleler ile yorumlar paylaşılmaktadır. Ayrıca, Ocak 2012'den günümüze, öğrenciler

için hazırlanan "İzleyici" ve "Yesevi Yolu" ekleri de çıkarılmaktadır. Bu eklerde eğitim, bilim ve kültür konularına ağırlık verilmektedir. 2019 Ocak ayı itibarıyla Türkçe yayın bölümü yeni AY-Gazete logosu ile yayınlanacak olan Gazete, 2019 yılında Türkçe ve Kazakça olarak İnternette 8 sayfa ve iki dilli yayını sürdürmektedir. Yeni sayfalar, yeni başlıklar, yeni içerikler ile görsel sayfa zenginliğine kavuşacak olan gazetede kurumsal makale köşeleri ile öğrenciler için yorum ve düşünce sayfaları öne çıkarılacak. Yenilikler arasında; Kazakça ve Türkçenin yanı sıra Türk Cumhuriyetlerinden haberler sayfası ile Rusça ve İngilizce dillerinde yayınlanan Türk Dünyası haberleri de var.

2019 yılından başlayarak Türkistan Eyaletindeki gelişmeler, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitemizin etkileşimleri de haber-yorum sayfasında okuyucular ile buluşacak. Yesevi Üniversitesi Gazetesi, hem basılı hem de elektronik olarak Üniversite'nin ve Türkistan'ın aynası olurken, Türk Dünyası öğrencilerinin de katılımıyla ülke ve toplum penceresi işlevini de üstlenebilecek. Türk Cumhuriyetleri ve topluluklarındaki bilimsel, kültürel ve sanatsal başarılarla yönelik haber, görüş ve düşüncelere yer verilecek. Özellikle Türkiye ve Kazakistan'ın kültür ve sanat aktiviteleri, teknolojik başarı ve büyük yatırımları, ortak faaliyetleri gazete içeriğinde küçük spot başlıklarla okuyuculara hitap edecek.

Yesevi Üniversitesi Gazetesi çalışanları olarak Üniversite mensupları ile birlikte Türkistan, Kazakistan ve Türkiye'yi temsil etmek için çalışıyoruz. Yeni logosu, sayfa düzeni, sayfa tasarımı ve içerik başlıkları ile Kazakistan'da ilk kez çok dilli kurumsal gazeteciliği birlikte başlatacağız.

Eğitim, bilim, kültür ve sanat haberlerini birlikte yazarak hep beraber Türkçe ve Kazakça okumak için yeni yayın hayatında siz değerli okurlarımızla buluşmayı arzu ediyoruz.

Kazakistan İşadamları Odası ile ikili iş birliği

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ile Kazakistan Cumhuriyeti Türkistan Eyaleti Atameken İşadamları Odası arasında; eğitim, öğretim, bilimsel araştırmalar ve çeşitli akademik çalışmaların geliştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla ikili işbirliği toplantısı gerçekleştirildi.

Türkistan Eyaleti İşadamları Odası Başkanı Oljas Karjavov, 24 Aralık 2018 tarihinde üniversitemize bir ziyaret gerçekleştirerek Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov ve Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar ile görüştü. Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinlikte, Rektör

şimdiden tüm Ahmet Yesevi camiasına hayırlı olmasını temenni ediyorum" diye konuştu. Rektör Vekili Tomar ise konuşmasında, Üniversiteler için sanayi işbirliğinin tüm dünyada önemli bir yer tuttuğuna dikkat çekerek, Ahmet Yesevi Üniversitesi olarak öğrencilerimizi

Yardımcıları Prof. Dr. Ömirbek Ümbetov, Prof. Dr. Kamalbek Berkinbayev, Prof. Dr. Nurlan Batırbayev, Doç. Dr. Şolpan Esimova, Dr. Öğr. Üyesi Pusan Pilten ve Dr. Emrekul Abuov'un yanı sıra fakülte dekanları ile bölüm başkanları da hazır bulundu.

Toplantıda konuşan Rektör Abdrasilov, Üniversite olarak, bu tür ikili protokollere önem verdiklerini belirterek, Ahmet Yesevi Üniversitesi olarak misyonumuz çerçevesinde birçok kurum ve kuruluşlarla ikili işbirliği anlaşması imzaladık. Ayrıca Türkiye'nin önde gelen üniversiteleriyle işbirliği içindeyiz. ODTÜ, Marmara, Yıldız Teknik üniversiteleri tecrübelerini rol model olarak Ahmet Yesevi Üniversitesini 21. yüzyılın şartlarına uygun son teknoloji ile yeniden ihya etmek istiyoruz. Amacımız Ahmet Yesevi Üniversitesini Kazakistan, Türk Dünyası ve Dünya Üniversiteler sıralamasında önemli yerlere getirebilmek, bu anlamda ben ve çalışma arkadaşlarım gayret ve çaba içerisindeyiz. Türkistan Eyaleti İşadamları Odası ile yapacağımız bu protokollerin

21. Yüzyılın gereksinimlerine göre öğrencileri en iyi şekilde yetiştirip iş hayatına hazırlamalıyız. Öğrencilerimiz mezun olduktan sonra kendi alanlarında istihdam edilebilmeleri için işadamları Odası ile işbirliği protokolü imzalamak son derece önem arz etmektedir. Ayrıca bizler Türkiye'deki üniversitelerle de işbirliği içerisindeyiz. Amacımız Türk-Kazak kardeşliği çerçevesinde Türkiye'nin tecrübesini Ahmet Yesevi Üniversitesi aracılığıyla Türkistan'da ve Kazakistan'da uygulanmasını sağlamaktır" dedi.

Atameken İşadamları Odası Başkanı Karjavov ise konuşmasında, Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin Kazakistan'da ve Türk dünyasında önemli bir yere sahip olduğuna vurgu yaparak, "Ahmet Yesevi Üniversitesinden mezun olan öğrenciler çok önemli yerlere geliyorlar, biz de bu açıdan destek olmak istedik, Ahmet Yesevi Üniversitesi ile birlikte çalışmak bizim için de son derece önemlidir" dedi.

Açılış konuşmalarının ardından ikili işbirliği protokolleri imzalandı. Program hatıra fotoğraf çekimi ile sona erdi.

"Türk İşbirliği Kurumları ve Gelecek Vizyonları" konferansı

Ahmet Yesevi Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Enstitüsü, "Türkoloji Yuvarlak Masa Toplantıları" etkinlikleri kapsamında Sosyal Bilimler Fakültesi öğretim görevlisi Dr. Kürşad M. Sariarslan "Türk İşbirliği Kurumları ve Gelecek Vizyonları" konulu konferans verdi. TÜRKİBA kuruluşunun 10. Yılı ve Ahmet Yesevi Üniversitesi TÜRKÜNİB dönem başkanlığı dolayısıyla tertip edilen etkinlik, 20 Aralık 2018 tarihinde Türkoloji Enstitüsü'nde gerçekleştirildi.

Dr. Öğr. Üyesi Kürşad Sariarslan burada yapmış olduğu konuşmada, Türk dili konuşan ülkeler, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, dil, kültür ve tarih birliği üzerinden birbirleriyle olan ilişkilerini kurumsallaştırması, düzenli bir yapıya kavuşturulması ve ilişkileri geliştirmek amacıyla oluşturulan kurumlar hakkında bilgi verdi.

Türk Keneşi'nin uzmanlık kuruluşları ve ilgili kuruluşlar ile ilişkilerini ayrıntılı olarak açıklayan Sariarslan, Uluslararası Türk Akademisi, Türk Kültür ve Mirası Vakfı, Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı-TÜRKSOY,

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi-TÜRKPA ve Türk İş Konseyi'nin görev ve çalışma alanlarına değindi. Türk Keneşi, Türk Üniversiteler Birliği TÜRKÜNİB'in önemi üzerinde duran Sariarslan, bu oluşumun şu anda dönem başkanlığını yürüten Ahmet Yesevi Üniversitesi öncülüğünde ivme kazanacağına olan inancını ifade etti.

Konferansın sonunda katılımcıların sorularını yanıtlayan konuşmacı Dr. Kürşad Sariarslan'a, Türkoloji Yuvarlak Masa Toplantıları etkinliklerine katılımlarından dolayı teşekkür belgesi takdim edildi.

ГАЗЕТТІҢ ТҮРІК ТІЛІНДЕГІ ҚОСЫМШАСЫ

Kazakistan'ın Bağımsızlığının 27. Yılı coşkusu

Kazakistan'ın bağımsızlığının 27. yılı münasebetiyle Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde kutlama töreni düzenlendi. 14 Aralık Cuma günü Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinlik "Kazakistan'ın Bağımsızlık Günü" adlı tiyatro gösterimi ile başladı. Törene, Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov, Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar'ın yanı sıra rektör yardımcıları, fakülte dekanları ile çok sayıda akademisyen, personel ve öğrenci katıldı.

Törende konuşan Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov, "Kazakistan'ın bağımsızlığının kazanılmasında başta Kazak halkının çeşitli dönemlerdeki bağımsızlık hareketleri, bağımsızlık yanlısı Kazak aydınlarının mücadeleleri ve son olarak Jeltoksan Bağımsızlık direnişi sonucu 16 Aralık 1991'de Nursultan Nazarbayev'in liderliğinde Kazakistan egemenliğine kavuştuğunu" söyledi.

Rektör Abdrasilov, Bağımsızlıktan günümüze geçen 27 yıllık süre içerisinde hızlı gelişime açık devlet yönetimi sayesinde Kazakistan pek çok alanda büyük ilerlemeler kaydettiğini, bugün dünya devletleri arasında söz sahibi olarak güçlü ortaklıklar kurduğunu belirtti. Ayrıca Kazakistan, çok uluslu yapısı ile birlik ve beraberlik içerisinde planlanan hedeflere istikrar içerisinde yürüdüğünü dile getirdi.

Astana ve Türkistan vizyonu doğrultusunda da Kazakistan büyük gelişmeler kaydetmiştir. Önce Astana'nın başkent ilan edilmesi ve ardından da Türkistan'ın manevi başkent seçilmesi Türk Dünyası açısından son derece önemli bir gelişme olmuştur. Elbette bu gelişmelerin sembolü de Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi'dir," diyerek, konuşmasını "Türkiye ve Kazakistan ilelebet payidar kalacaktır" sözleriyle tamamladı.

"Kazakistan'ın bağımsızlık Günü" kutlama töreni, açılış konuşmalarının ardından üniversitemizde bazı akademisyen ve personeller, görevlerindeki performanslarından dolayı üstün başarı madalyası ve belgesi ile ödüllendirildi. Büyük ilgi ve coşku ile gerçekleşen programda şarkılar söylendi, şiirler okundu ve Kazak kültürünü yansıtan halkoyunları gösterileri yapıldı.

Kurumsal İletişim seminerleri

Ahmet Yesevi Üniversitesi Akademik Değişim Dairesinin koordinasyonu ile misafir öğretim üyesi projesi kapsamında davet edilen, Marmara Üniversitesi öğretim üyesi ve Kurumsal İletişim Koordinatörü Prof. Dr. Şaziye Abdurrahmanoğlu Türkistan Yerleşkesi ve Almatı'da bulunan Avrasya Araştırmaları Enstitüsü'nde seminer, konferans ve bilimsel çalışmalara katılım gerçekleştirdi.

medya ve paydaşlar ile ilgili ortak çalışmalar ile kişisel ve kurumsal iletişim uygulamaları konusunda Marmara Üniversitesi'nin kurumsal deneyimini aktardı. Katılımcıların ilgi ve dikkatle takip ettiği seminerlere yönelik yapılan sunumların aynı anda Kazak diline çevrilmesi ile Üniversite personelinin konu hakkında doğru ve etkin bilgi sahibi olması sağlandı.

Beden Dili ve İletişim konulu seminerinde ise, yazılı ve sözlü iletişim, sözsüz iletişim ve beden dili iletişimi üzerinde durdu. Doğru ve etkili iletişimin önemi vurgulandığı seminerde; kişilerin, grupların ve organizasyonların doğru ve etkili iletişimin kurum kültürünün benimsenmesindeki etkileri anlatıldı. Ayrıca, basın ve halkla ilişkilerin kurumsal kimlik ve tanıtımda belirleyiciliği ile Marmara Üniversitesi'nin medya ile iletişim organizasyon yönetimi hakkında ayrıntılı bilgilendirmelerde bulunuldu. Abdurrahmanoğlu, beden dilinin, işaret dilinin, jest ve mimiklerin doğru iletişim için çok önemli olduğuna dikkat çekerek, iyi bir konuşmacı olmak kadar iyi bir dinleyici olmanın da iletişimin kuralları doğrultusunda değerlendirildiğini söyledi.

Prof. Dr. Şaziye Abdurrahmanoğlu, toplantı usul ve yöntemleri ile kitlelere ve guruplara hitap etme usul ve yöntemleri hakkında bilgi vererek, ulusal ve kurumsal protokol uygulamalarının önemini dile getirdi. Yöneticiler, akademisyenler ile tüm idari personele yönelik seminerlerde, kurum kültürü, kurumsal ve kişisel iletişimin incelikleri ve protokol uygulamalarına yönelik temel yaklaşımlar ve ilkeler üzerinde duruldu.

Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde akademik programını tamamlayan Prof. Dr. Şaziye Abdurrahmanoğlu'na Rektör Vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar teşekkür belgesi takdim etti.

Üniversitemizde 11- 26 Aralık 2018 tarihleri arasında akademik çalışmalarda bulunan Prof. Dr. Şaziye Abdurrahmanoğlu, yönetici, akademisyen ve personellere yönelik "Kurumsal İletişim, Protokol Kuralları, Beden Dili ve İletişim" konusunda ve Fen Fakültesi öğretim üyeleri ve öğrencilerine yönelik ise "Kimya" alanında seminerler vererek bilgi, birikim ve deneyimlerini paylaştı.

Prof. Dr. Şaziye Abdurrahmanoğlu, "Kurumsal İletişim" konulu sunumunda, Marmara Üniversitesi örneklemini üzerinde; kurumsal kimlik ilkeleri Marmara Üniversitesi Rektörlüğü iletişim hedefleri, kurumsal imaj ve kimlik geliştirme, kurum içi ve kurum dışı iletişim faaliyetleri, sağlıklı ve doğru yönetim, basın kuruluşları ve halkla ilişkiler üzerinde durdu. Ayrıca

Rektör Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov basın mensuplarıyla bir araya geldi

Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bolatbek Abdrasilov bilgi toplumu gelişim meseleleri konusunda basın toplantısı düzenledi. Etkinlik, 25 Aralık 2018 tarihinde Türkistan Eyalet Valiliği Medya Merkezi'nde gerçekleştirildi. Basın toplantısına bölgenin medya temsilcileri katılarak bilimsel potansiyelin geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi edildi.

Rektor Abdrasilov konuşmasında, üniversitemizde 2018-2019 eğitim öğretim yılında yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık programlarında kontenjan oranının %30 artırıldığını belirtti. Rektör Abdrasilov, eğitim, bilim ve akademik çalışmaların geliştirilmesi amacıyla birçok kurum ve kuruluşlarla ikili iş birliği yaptıklarına vurgu yaparak, Kazakistan'ın önde gelen araştırma merkezleri ve enstitüleri olan K.C. Milli Eğitim Bakanlığı bağlı Biyoteknoloji Merkezi, Bilişim Teknolojileri Enstitüsü ve Tarih ve Etnoloji Enstitüsü ile anlaşmalar yapıldığını ve ayrıca Türkiye'nin önde gelen üniversiteleri ile işbirliği içerisinde olduklarını ifade etti. Ayrıca Kentav Trafo Fabrikası ile elektrik enerjisi, bilişim teknolojileri ve siber güvenlik alanları doğrultusunda ortak teknopark kurma konusu üzerinde çalışmalar yapıldığını kaydetti.

Rektor Abdrasilov "Üniversitemiz bilim adamlarının araştırma çalışmaları ulusal reyting kurumlarında dört büyük ödül kazandı. Bunun yanı sıra üniversitemizin iki öğrencisi Scopus (ELSEVIER) şirketi tarafından düzenlenen Scopus Award-2018 yarışmasında "Best Researcher in Humanities" ödülü kazandı. Ayrıca üniversitemizin Haberci dergisinin Milli Eğitim Bakanlığı dergileri listesine alınması büyük başarılardan biridir" diye konuştu.

ХОШ КЕЛДІҢ, ЖАҢА ЖЫЛ!

ЖАҢА ЖЫЛДЫ ӘЛЕМ ХАЛЫҚТАРЫ ҚАЛАЙ ҚАРСЫ АЛАДЫ?

Әлем елдерінің жаңа жылды қарсы алу дәстүрі әр түрлі. Алайда, Григориан күнтізбесіне негізделіп, бірі олай, бірі бұлай қарсы алғанымен, бәрінің сән мен мәнінің бір екендігіне көз жеткіземіз. Сонымен, жаңа жылды қай ел қалай қарсы алады.

Жапонияда күле бастайды

Жапонияда да Жаңа жыл 1 қаңтардан басталады. Бірақ, бұған қарап, бәрі батыстық өлшемдерге сәйкес деуге әсте келмейді. Үйге «зұлым рухтарды» кіргізбес үшін жапондар кіреберіске сабан байламдарын іліп қояды. Яғни, бұл әрекет өз түсініктерінше бақыт әкеледі деп есептеледі. Тағы бір өзіндік ерекшеліктері, нақ Жаңа жыл енетін сәтте олар жаппай қатты күле бастайды. Жергілікті түсінік бойынша күлкі жетістік пен сәттілік шақырады.

Қытайда шартылдақтар жарылады

Қытайда Жаңа жыл 17 қаңтар мен 19 қаңтар аралығында, аспандағы ай жаңарғанда енеді. Әлемдік стандарт қаншалықты өміршең десек те, көне өркениеттер орталығы болған бұл ел осылайша ілкі дәстүрінен айнымай отыр. Көше шерулері бұл мерекенің ең маңызды бөлігі. Мыңдаған шырағандар жағылып, Жаңа жылдың жолын ашу рәсімі жасалады. Қытайлықтардың пайымынша, Жаңа жыл залым рухтар қоршауында болады. Сондықтан да оларды қорқытып, қуалау үшін шартылдақтарды жарған ләзім. Кейде олар есіктер мен терезелерді қағазбен бітеп, ішке залым рухтардың кірмеуін қадағалайды.

Австралияда су киімдері киіледі

Австралияда Жаңа жыл 1 қаңтардан басталады. Дегенмен, нақ осы уақытта ол жерде күннің ыстық болатыны сондай, Аяз ата мен Ақша қар сыйлықтарын суға түсерде киетін киімдерімен жүріп таратады. Өз кезегінде осындай аздаған киімдік ерекшеліктері болмаса ағылшын тілді елдердегі үрдістен алшақ кете қоймаған.

Болгарияда бөліш пісіріледі

Болгарияда Жаңа жыл дәстүрлі түрде үйде қарсы алынады. Мереке басталмастан бұрын үйдегі ең жасы кіші адам шыршаның жанында тұрып қонақтарға қарата ән салады. Алғыс ретінде оған сый-сыяпат жасалуға тиіс. Ән салушы балаларға негізінен тәттілер сыйланады. Ең қызықты сәт сағат тілі 12-ні ұрғанда болады. Осы уақытта үй ішінде жаңа жылдық сүйісу үшін жарық сөндіріледі. Тек осы үрдістен кейін ғана үй бикесі ішіне сый-сыяпаты жасырылып пісірілген бөліштерін бөліп, кесе бастайды. Жеушілері тиын тістесе – байлыққа, раушан бұтағы болса – махаббатқа деп ырымдалады.

Италияда сыйлықты Ла Бефана әкеледі

Италиялықтар Жаңа жыл түні терезесінен ескі заттарын, атап айтқанда, үтіктерін, үстелдерін, гүл құмыралары мен етіктерін лақтырады. Жаңа жылда қаншалықты көп зат лақтырсаң, келер жылы соншалықты молшылыққа кезігесің деп есептеледі. Бұл ретте балаларға сыйлықты Санта Клаус немесе Аяз ата емес, жүрегі жұмсақ фея – Ла Бефана әкеледі деген сенім бар.

Испанияда жастар «некелеседі»

Испанияда ерекше жаңа жылдық дәстүр аталып өтеді. Яғни, шартты түрде жас жігіттер мен қыздардың некесі қиылады. Ол үшін жеребе тасталып, сол шек бойынша бірге түскен жұптар мереке аяғына дейін отбасы болып есептеледі. Әрине, қазіргі таңда мұның өзін-өзі қызықты қана мәні бар. Бұдан бөлек, мереке қарсаңында испандықтар қонаққа барарында сыйлық себетіне шампан сала баруды әдет еткен. Және бір ескерткіш жайт – Жаңа жыл ол елде қоғамдық мейрам іспетті. Өйткені, нақ осы түні қалың бұқара орталық алаңға жүзім жеуге барады. Сағат тілі соғысымен әрбір испандық 12 жүзім жеуге тырысады. Яғни, осы рәсім орындалатын болса, алдағы жылы тілек орындалады деп біледі.

Германияда Лебкухен желінеді

Германияда рождество Жаңа жылға қарағанда кеңірек тойланады. Яғни, бұл отбасылық мереке саналады. Жанұяның барлық мүшесі міндетті түрде дастархан басына жиналуға тиіс. Осы күні Бешерунг – дәстүрлі сый-сыяпат, сыйлық алмасу үрдісі орын алады. Жаңа жылдық мәзірдегі ең басты тағам – Лебкухен деп аталады. 16 ғасырда мейіз бен ұннан тұратын осынау тәтті тағамның ұзындығы адам бойына жететін болған. Оңтүстік Германияда көбінесе шыны немесе фарфор торайлар, кейде ақша сақтауға арналған құтылар сыйға тартылады.

Бұл күні болжам жасалады

Фин елінде жаңа жылдық басты кейіпкер – Joulurukki, яғни, Аяз атаны олар осылай атайды. Сенімге сәйкес, ерте заманда ол сыйлықтармен бірге шыбық алып келетін болыпты. Ол үйге бас сұғарда: «Бұл үйде тілазар балалар бар ма?» деп кіретін болған-мыс. Ал, қазіргі таңда шыбық емес, сыйлықтар сыйланады және кисель мен күріш ботқасы әзірленеді. Бұл ретте қыздар құдай қосар қосағын түсінде көрем деген ниетпен қалайыны ерітіп, суға салады. Сол суға сулулар беторамалының ұшын батырып, басына қойып жатады. Өзіндік дүниетанымында түсінде көрінген жігіт оған болашақта жолығуға тиіс көрінеді.

Жаңа жылды есікті ашып қарсы алады

Британ аралдарының тұрғындары «Жаңа жылды кіргізу» (Letting in New Year) салтын ұстанады. Хердфордширде Жаңа жылды кіргізу әрекеті мынадай: сағат тілі 12-ні соғуға аз қалғанда артқы есікті ашып, ескі жылды шығарып салдық деген ырым жасалады және соңғы сәтте алдыңғы есікті ашып, Жаңа жыл кіргізіледі.

Times Square жаңа жылдық айна істеттес

Америкалықтар үшін Жаңа жыл үлкен де жарық Times Square сағатының тілі 12-ні көрсеткенде енеді. Осы сәтте алаңға жиылған халық сүйісуге көшеді және автокөліктерінің дабылын үсті-үстіне баса бастайды. Ал өзге тұрғындар осындай үйреншікті у-шудан-ақ жаңа жылдың келгенін түсініп, қара бұршақты қомағайлана жей бастайды. Аталған тағам сәттілік әкеледі деп есептеледі.

Baq.kz

ДОҢЫЗ ЖЫЛЫ: 2019 ЖЫЛҒА ЖАСАЛҒАН БОЛЖАМ

Еңбекқорлық – Доңыз жылының басты ерекшелігі. 2019 жыл бизнесті дамыту үшін де, қызметте өсу үшін де жемісті жыл болуы мүмкін.

Доңыз жылында шаңырақ көтеретіндер саны өседі деп болжанады, ал бұл бала туу көрсеткішіне оң әсерін тигізеді.

Доңыз жылы қандай болады және одан не күтеміз?

Шығыс күнтізбесі бойынша жаңа жыл бірінші қаңтардан басталмайды – мысалы, жаңа 2019 жыл тек бесінші ақпанда кіреді.

Доңыз өте еңбекқор, табанды әрі өжет жануар ретінде сипатталады. Бұл ілгері басу жылы болады деп сенімді түрде айта аламыз.

Жаңа 2019 жыл біреулер үшін кәсіп ашып, оны дамытуда жемісті болмақ, ал енді біреуге жұмысын ауыстыруға мүмкіндік береді.

Доңыз жылы кейбіреулерге махаббат майданында айтарлықтай қиындық тудырады. Арадағы түсінбеушілік біржола айырылысуға әкеліп соқтыруы мүмкін, алайда бұл жаңа сапалы әрі тұрақты жұп құрудың бастауы болмақ.

2019 жыл саяхат жасап, демалуға қолайлы екенін назарда ұстаңыз.

Қаржы мәселесіне қатысты айтсақ, 2019 жыл едәуір тұрақты болады деген болжам жасалып отыр. Бірақ қаржыны есеппен жұмсау керек. Қымбат заттарды сатып алу, салым жасауды келесі жылға қалдырған дұрыс.

2019 жылы денсаулығыңызды күтуге көңіл бөліңіз, өйткені бұған дейін қатты шаршап, күйзеліске түскен болсаңыз, ағзаңыз сыр беруі мүмкін. Егер денсаулықты түзеуге мүмкіндік болса, оны міндетті түрде пайдалану керек.

Өткен жылдың қамқоршысы Ит секілді Доңыз да салмақты, демек, бұл жыл да тыныш әрі бір қалыпты өтеді деуге негіз бар. Доңыз жылында келіспеушілік пен ұрыс-керіс аз болады.

2019 жылдың түсі

Біз жаңа 2019 жылдың символының атауында "сары" және "жер" сөздері жиі аталатынын анықтадық,

сондықтан қоңыр, кофе, жасыл, сұр және сары реңктерге артықшылық беру керек.

Доңыз жылын қалай қарсы алу керек?

Алдағы жылды туған-туыс пен жақын адамдарыңның ортасында қарсы алған жөн.

Жаңа жыл түні үшін сары-қоңыр немесе қызғылт реңкті таңдаған дұрыс. Сондай-ақ, сары алтыннан жасалған әшекейлер өте жарасымды болмақ.

Үйді және және жаңа жылды қырып шаны сәндегенде де осы түстерге басымдық беру керек.

Доңыз жылында сондай-ақ сары дастарқан жайып, тәтті тағамдардың түр-түрін: түрлі салаттар, тағамдар, десерттер пісіріңіз. Жаңа жылда дастарқанға тауық, сиыр етін қойсаңыз, нұр үстіне нұр болмақ. Әрине, ешқандай шошқа еті болмауы тиіс.

Доңыз жылында не сыйлау керек?

Биыл сыйлық алуға сараңдық танытудың қажеті жоқ. Жаңа жылдық сыйлықты таңдағанда ақылға салып, тиімдісін алуға тырысыңыз.

Келер жылдың символы арзан сыйдырауықтарды ұнатпайды. Ұзақ уақытқа жарайтын әрі көңілге қуаныш сыйлайтын сапалы нәрсені таңдаған дұрыс. Жоғарыда айтылғандардан басқа, сізге сыйлық таңдауға көмектесетін бірнеше кеңес бар. Ең алдымен мұны соңғы сәтке қалдыруға болмайды.

Доңыз – үй мен тұрмыстағы жайлылықты қадірлеуші жануар. Осы құндылықтарды толықтырып отыратын нәрсе тамаша сыйлық болады. Ол интерьер және тұрмыстық заттар, қандай да бір әшекей болуы мүмкін. Сондай-ақ, сыйлық ретінде киім немесе аяқ киім алуға болады.

Әрине, доңыз түріндегі жинақ сандыққа ең танымал сый болатыны сөзсіз – бұл қымбат емес, алайда, өте пайдалы сыйлық.

Sputnik дерекқорынан

ТӘЖІРИБЕ АЛМАСТЫ

Жуырда «Гуманитарлық ғылымдар» факультеті «Педагогикалық ғылымдар» кафедрасының профессоры Талғат Данияров Беларусь Республикасында біліктілік жетілдіріп қайтты. Т. Әубәкірұлы 2017 жылғы «ЖОО-ның үздік оқытушысы» атағын иеленген еді.

QS World University Rankings нәтижелері бойынша топ-500-ге енетін жоғары оқу орнынан ғылыми тағылымдамадан өтіп, тәжірибе алмасты. Жоғары оқу орындарының түлектерін даярлаудың ғылыми-педагогикалық тәжірибесін зерттеуді меңгерді. «Беларуссияның Минск қаласындағы «Республикалық жоғары мектеп институтында күндізгі оқыту негізінде біліктілік жетілдіру курсына қатысты. Нәтижесінде арнайы 72 сағаттық мөлшерде куәлікке ие болдым» дейді Талғат Данияров. Сондай-ақ, біздің университет пен Беларусь Республикасының жоғары оқу орны арасындағы ынтымақтастық туралы келісім шарт жасалды. Алдағы уақытта екі мемлекет арасында әріптестік байланыстар жасалатын болады.

ЯУ-ақпарат

Ясауи университеті

УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ҮНІ

Газет 1995 жылдан шыға бастады

Меншік иесі: Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

Редактор: Жанар БЕЙСЕНБАЕВА

Қоғаммен байланыс бөлімі: Бекжігіт СЕРДӨЛІ aksari@mail.ru

Тілшілер: Эльмира АРТЫҚБАЕВА elmira_artykbaeva@mail.ru

Сүлейман ДОҒАН dgn_s8@hotmail.com

Дизайнер: Мұрат ШАХАНБАЕВ

Фото маманы: Мұхамедәлі ШЕРІ

Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді және кері қайтарылмайды. Редакцияға жолданған хаттар 1,5 машинкалық беттен аспауы тиіс. Автордың пікірі, мақалалары, ашық хаттары мен үндеулері редакцияның көзқарасын білдірмейді. Кейбір суреттер интернеттен алынды

Газетті есепке қою туралы №11180-Г куәлікті 2010 жылы 4 қазанда Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрлігі берген.

Газет «M-PRESS» ЖШС баспа үйінде басылды.

Мекен-жайы: ҚР, Шымкент қаласы, Байтұрсынның көшесі, 18-үй

Таралымы: 1000 дана

Тапсырыс нөмірі:

Редакция мекен-жайы: 161200, ОҚО, Түркістан қаласы, Б.Саттарханов № 29, бас оқу ғимараты 601-кабинет. Байланыс телефоны: 8 /72533/ 6-38-13, ішкі (1020) Эл.пошта: a.yassau@mail.ru